

نستان اسلامي جمهوري دولت
د لوړو زده کړو وزارت
بُست پوهنتون
طب پوهنځی

ترمينالوژي

Suffixes

Contents

1. Define a suffix
2. Noun Suffixes
3. Adjective Suffixes
4. Forming Plurals.
5. Give examples of how suffixes are used.
6. Recognize and use some general noun, adjective, and plural suffixes used in

suffix

د لنډو کلمو یا د کلیمو لړۍ ده چې د root په پای کې اضافه شي ترڅو د دې يعني ريښې معنی تعديل او متغيره کړي. وروستارې معمولاً يو لغت د فعل، اسم، او صفت په ډول ښيي او د لغت په پای ورافاضافه کيږي. د اسم د جوړولو تر ټولو غوره لاره د فعل په پای کېښي د وروستارې وړ اډ کول دي، يعني که چيرې موږ د يوه فعل پايښي حيصه کېښي يو وروستارې ورافاضوو کوو دا په اصل کې موږ يو اسم لاسته راوړو.

SUFFIX	VERB - NOUN	VERB - NOUN	VERB - NOUN
-AL condition, quality	arrive - arrival approve - approval	deny - denial propose - proposal	refuse - refusal dismiss - dismissal
-ANCE / ENCE action, state, condition or quality	attend - attendance accept - acceptance	prefer - preference insure - insurance	refer - reference exist - existence
-ATION / TION action or resulting state	educate - education inform - information	eliminate - elimination declare - declaration	combine - combination immigrate - immigration
-SION action or resulting state	confuse - confusion decide - decision	divide - division revise - revision	impress - impression profess - profession

Noun suffixes

یو وروستاری کیدای شی چی وښیې چی یو لغت اسم دی که صفت لکه په لاندی مثالونو کښې:

یوه لغت د صفت شکل ورکول: که مور چیری د myel/o رېښه (چی د هډوکي د مغز په معنی ده) باندی د oid وروستاری اضافه کړو نو په نتیجه کښې به یو صفت حاصل شی چی myeloid څخه عبارت دي چی یو صفت یا adjective دی، چی معنی یې ده د هډوکي مغزی یا د هډوکي د مغز اړوند. او که چېری په همدې رېښې باندی oma وروستاری ور اډ کړو نو myeloma خپله یو اسم دی چی د هډوکي د مغز سالم سرطان ته ویل کیږي.

■ **-ism** = condition, state, of theory

■ **-tion** = condition

■ **-ist** = specialist

■ **-er** = one who

■ **-ity** = quality

Examples:

- Hyperthyroidism, Darwinism, Mendelism
- Contraction, relaxation
- Psychiatrist
- Radiographer
- Sensitivity, conductivity

- **-ism**(حالت)
- **-tion**(حالت)
- **-ist**(متخصص)
- **-er**(د شخص لپاره)
- **-ity**(څرنګتیا، کیفیت)

Noun Suffixes

TABLE 2-1 Suffixes That Mean “Condition Of”

SUFFIX	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ia	phobia <i>FŌ-bē-a</i>	persistent and exaggerated fear
-ism	alcoholism <i>AL-kō-hol-izm</i>	impaired control of alcohol use
-sis*	acidosis <i>as-i-DŌ-sis</i>	acid condition of body fluids
-y	tetany <i>TET-a-nē</i>	sustained muscle contraction

*The ending *-sis* may appear with a combining vowel, as *-osis*, *-iasis*, *-esis*, or *-asis*. The first two of these denote an abnormal condition.

- (غيري نورمال حالت، مريضې) **-ia**
- (غيري نورمال حالت، حالت) **-ism**
- (حالت، مريضې، عمل) **-sis**
- (عمل، حالت) **-y**
- (د نفي په معنی) **-a**

• یادونه: که ووغوارو چی یو وروستاری په کوم کتاب کښې ولیکو نو مخکی یې دش لیکو!

TABLE 2-2 Suffixes for Medical Specialties

SUFFIX	MEANING	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ian	specialist in a field of study	physician <i>fi-ZISH-un</i>	practitioner of medicine (from root <i>physi/o</i> , meaning "nature")
-iatrics	medical specialty	geriatrics <i>jer-ē-AT-riks</i>	study and treatment of the aged (from root <i>ger/i</i> , meaning "old age")
-iatry	medical specialty	podiatry <i>pō-DĪ -a-trē</i>	study and treatment of the foot (from root <i>pod/o</i> , meaning "foot")
-ics	medical specialty	orthopedics <i>or-thō-PĒ -diks</i>	study and treatment of the skeleton and joints (from root <i>ped/o</i> , meaning "child," and prefix <i>ortho</i> , meaning "straight")
-ist	specialist in a field of study	cardiologist <i>kar-dē-OL-ō-jist</i>	specialist in the study and treatment of the heart (from root <i>cardi/o</i> , meaning "heart")
-logy	study of	physiology <i>fiz-ē-OL-ō-jē</i>	Study of function in a living organism (from root <i>physi/o</i> , meaning "nature")

یادونه د یتوری ته د اسم وروستاری هم ویل کیږي یعنی اکثریت وخت د اسم په پای کې راځي یا کوم توری چی په ی پای ته رسېدلی وی اسم دی، البته اکثریت وخت.

جدول تشریح (۲-۲) د

(اړه لرل ، د ځانگړتيا ، په خپل بخش کښې زدکړی کول) -ian

(طبي تخصص يا متخصص) -iatrics

(طبي تخصص يا متخصص) -Iatry

(طبي تخصص يا متخصص) -Ics

(په خپل بخش کې تخصص کول) -ist

(پوهه ، علم) -logy

د sis-وروستاري کيدای شی چی د ځينې نښلونکي اولونو سره جوخت وموندل شی لکه په لاندی مثالونو کښې:

- (غیرې نورمال حالت ، حالت) -osis
لکه په osteoporosis کښې چی یو اسم دی چی که په لنډ ډول ووایم د کلسیم په نشتوالی کښې د هډوکو د نریو کیدلو حالت ته ویل کیږی.
- (غیرې نورمال حالت) -iasis
لکه په lithiasis کښې چی یو اسم دی ، چی معنی یې ده په مثاني یا پښتورگو کښې د ریگو یا ډبرو پیدا کیدلو مریضی ته ویل کیږی.
- (غیرې نورمال حالت) -esis
لکه په genesis کښې چی یو اسم دی ، معنی یې ده وده او پیدایښت.
- (حالت) -asis
لکه په lithiasis کښې .

Adjective suffixes

که چیری مو کوم صفتی وروستاری د رېښې په پای کې اضافه کړو نو په نتیجه کې یو صفت حاصلېږي لکه په لاندې (۲-۳) جدول کې:

TABLE 2-3 Suffixes That Mean “Pertaining to” or “Resembling”		
SUFFIX	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ac	cardiac CAR-dē-ak	pertaining to the heart
-al	skeletal SKEL-e-tal	pertaining to the skeleton
-ar	muscular MUS-kū-lar	pertaining to muscles
-ary	dietary dī-e-tar-ē	pertaining to the diet
-form	muciform MŪ-si-form	like or resembling mucus
-ic*	metric ME-trik	pertaining to a meter (unit of measurement) (Fig. 2-3)
-ical (ic + al)	anatomical an-a-TOM-i-kl	pertaining to anatomy
-ile	febrile FEB-rīl	pertaining to fever
-oid	toxoid TOK-soyd	resembling toxin (poison)
-ory	respiratory RES-pi-ra-tor-ē	pertaining to respiration
-ous	venous VĒ-nus	pertaining to a vein

1. salivary (pertaining to saliva) —**ary**
2. Pelvic (pertaining to the pelvis)-**ic**
3. Neurotic (pertaining to neurosis)-**tic**
4. Fibrous (pertaining to fibers)-**ous**
5. Epileptiform (resembling epilepsy)-**form**
6. ovoid (resembling an egg)-**oid**
7. Topical (pertaining to a surface)-**al**
8. Virile (masculine)-**ile**
9. Vocal (pertaining to the voice)-**al**
10. Surgical (pertaining to surgery)-**al**
11. nuclear (pertaining to a nucleus)-**ar**
12. urinary (pertaining to urine)-**ary**
13. circulatory (pertaining to circulation)-**ory**

يادونه: هغه لغاتونه کوم چې په *osis* وروستاري باندې ختم شوي وي، نو د صفت د بدلولو لپاره يې د وروستار لومړي *s* په *t* تغيروو، او وروسته د دې *t* سره *ic* اضافه کوو، چې په نتيجه کې به صفت لاسته راشي لکه په لاندې مثالونو کې:

- genesis to genetic
- Osmosis to osmotic
- Osteoporosis to osteoporotic

یو څه طبي لغاتونه یو ډول ځانگړي جمعہ حالت لري لکه په لاندی ۲-۴ جدول کښې په اول کالم کښې د لغاتونو مفرد وروستاری او په دوهم کالم کښې د لغاتونو جمعہ وروستاری لیست شوی دی

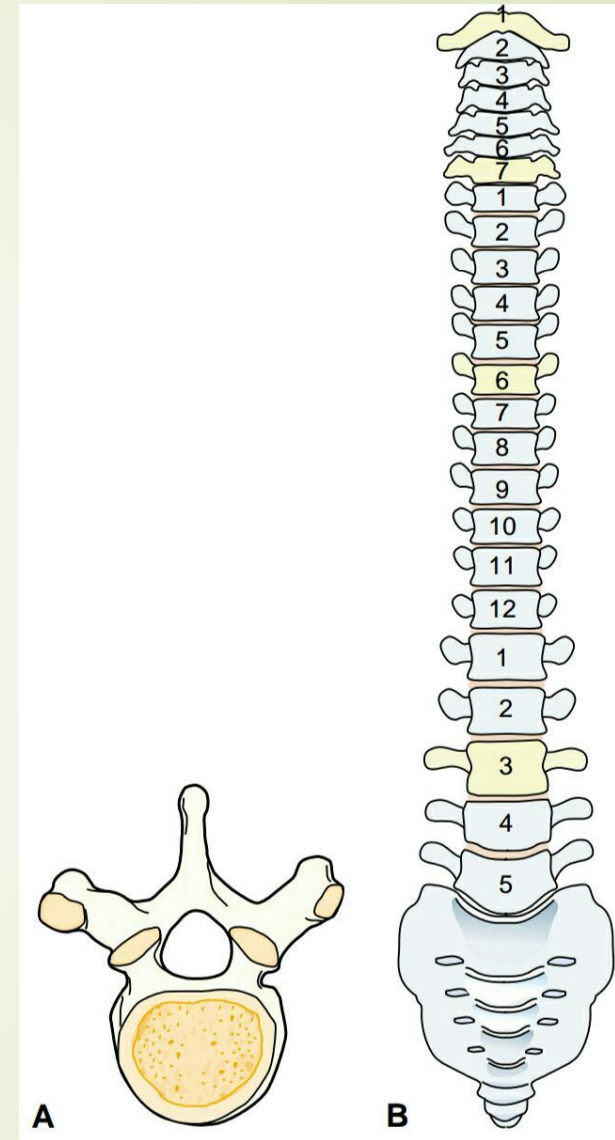
TABLE 2-4 Plural Endings

WORD ENDING	PLURAL ENDING	SINGULAR EXAMPLE	PLURAL EXAMPLE
a	ae	gingiva (gum) <i>JIN-ji-va</i>	gingivae <i>JIN-ji-vē</i>
en	ina	foramen (opening) <i>fō-RĀ-men</i>	foramina <i>fō-RAM-i-na</i>
ex, ix, yx	ices	appendix (something added) <i>a-PEN-dix</i>	appendices <i>a-PEN-di-sēz</i>
is	es	diagnosis (identification of disease) <i>dī-ag-NŌ-sis</i>	diagnoses <i>dī-ag-NŌ-sēz</i>
ma	mata	stigma (mark or scar) <i>STIG-ma</i>	stigmata stig-MAT-a
nx (anx, inx, ynx)	nges	phalanx (bone of finger or toe) <i>fa-LANKS</i>	phalanges <i>fa-LAN-jēz</i>
on	a	spermatozoon (male reproductive cell) <i>sper-ma-tō-ZŌ-on</i>	spermatozoa <i>sper-ma-tō-ZŌ-a</i>
um	a	ovum (egg) <i>Ō-vum</i>	ova <i>Ō-va</i>
us	ii	embolus <i>EM-bō-lus</i>	emboli <i>EM-bō-lī</i>

اما دلته یوڅه استثناءات دی د جمعی حالت په جوړولو کښې:

- د جمعی حالت د جوړولو لپاره د es کیدای شی چې د هغو لغتانو سره چې په lex او index باندې پای ته رسېدلي وي استعمال شي، لکه په appendixes, apexes او indexes کښې.
- بعضې خلگ د phalanges مفرد حالت پر خای phalange استعمالوي چې دا یوه تېروتنه ده، ځکه د phalanges مفرد حالت د phalanx په ډول وي.
- هغه لغاتونه چې وروستاری یې oma سوې چې دا په معنی د سالم سرطان دی چې جمعی حالت یې somata دی اما بعضې خلگ یې د s په اضافه کولو لیکي اما داسی نه ده، لکه په لاندې مثال کښې carcinoma کی چې د سالم سرطان یو ډول دی چې جمعه حالت یې باید د carcinomata په ډول وي، اما carcinomas حالت یې هم عام دی.

1. vertebra (bone of the spine) (Fig. 2-4) vertebrae
2. ganglion (mass of nerve tissue)
3. omentum (abdominal membrane)
4. testis (male gonad)
5. lumen (central opening)
6. matrix (background substance; mold)
7. serum (liquid)
8. meninx (membrane around the brain and spinal cord)
9. focus (center)
10. pelvis (bony hip girdle)
11. adenoma (tumor of a gland)

(Fig. 2-4)

• وروستاری کیدای شی چی په زیاته اندازه په تشخیص ، جراحی او فتالوژي کی چی په انکلش کی surgical ، pathology او diagnosis بلل کیږي وښوول شي.

د جراحی په بخش کېنې

<p>-Centesis</p> <p>- Puncture a cavity</p>	<p>-Stomy</p> <p>Permanent opening</p>	<p>--rrhaphy</p> <p>Repair by suturing</p>	<p>--pexy</p> <p>Surgical fixation</p>
<p>--ectomy</p> <p>Surgical removal</p>	<p>--tomy</p> <p>Incision</p>	<p>--plasty</p> <p>Surgical repair</p>	<p>--tripsy</p> <p>Crushing stone</p>

د تشخیص اړوند

<p>--gram</p> 	<p>-graph</p> 	<p>-scop</p> 	<p>-graphy</p>
<p>Recording</p>	<p>Instrument for viewing</p>	<p>Instrument for recording</p>	<p>Process for recording</p>

د فتالوژی په برخه کې

<p><u>-algia, -dynia</u></p> <p>Pain</p>	<p><u>-osis</u></p> <p>A condition of-</p>	<p><u>-blast</u></p> <p>Immature forming</p>	<p><u>-cidal</u></p> <p>killing</p>
<p><u>-clast</u></p> <p>Breaking</p>	<p><u>-ectasis</u></p> <p>Abnormal dilatation</p>	<p><u>-emesis</u></p> <p>Vomiting</p>	<p><u>-emia</u></p> <p>Blood</p>

له ملتيا مو نڀري نڀري مننه
ستاسو ڪشور ورور اسدالله فرزاد

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**